

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Кафедра соціально-економічної географії і регіоназнавства
імені Костянтина Немця

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан факультету
геології, географії, рекреації і туризму
Віліна ПЕРЕСАДЬКО

Віліна Пересадько _____ 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
РЕКРЕАЦІЙНЕ КРАЇНОЗНАВСТВО

рівень вищої освіти бакалавр
галузь знань 10 Природничі науки
спеціальність 106. Географія
освітня програма Географія рекреації та туризму
вид дисципліни обов'язкова
факультет геології, географії, рекреації і туризму

2024 / 2025 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження Вченою радою факультету геології, географії, рекреації і туризму

«26» серпня 2024 року, протокол № 8

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ:

Євгенія ТЕЛЕБЕНЄВА, к. геогр. н., доцент, доцент кафедри соціально-економічної географії і регіоназнавства імені Костянтина Немця

Програму схвалено на засіданні кафедри соціально-економічної географії і регіоназнавства імені Костянтина Немця

Протокол № 9 від «26» серпня 2024 р

Завідувач кафедри

(підпис) Людмила НЕМЕЦЬ
(прізвище та ініціали)

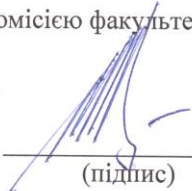
Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми «Географія рекреації та туризму»

Гарант освітньо-професійної програми
(підпис) Юлія ПРАСУЛ
(прізвище та ініціали)

Програму погоджено науково-методичною комісією факультету геології, географії, рекреації і туризму

Протокол № 7 від «26» серпня 2024 р.

Голова науково-методичної комісії

(підпис) Олександр ЖЕМЕРОВ
(прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Рекреаційне країнознавство» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів за спеціальністю 106 Географія, ОПП «Географія рекреації та туризму».

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни – формування у студентів фахового світогляду стосовно геопросторових аспектів організації, розвитку і функціонування рекреаційно-туристичної сфери світу, розуміння її місця у світовій економіці та її впливу на національну економіку України.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни:

- засвоїти теоретико-методологічні основи досліджень рекреаційно-туристичної сфери світу;
- встановити природні та суспільно-історичні складові світового та національного рекреаційно-туристичного потенціалу;
- проаналізувати характерні риси та особливості геопросторової організації рекреаційно-туристичної сфери окремих регіонів світу;
- виявити основні проблеми та перспективи розвитку рекреаційно-туристичної сфери світу.

1.3. Кількість кредитів – 4

1.4. Загальна кількість годин – 120

1.5. Характеристика навчальної дисципліни

Обов'язкова	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
3-й	
Семестр	
5-й	
Лекції	
24 год.	
Практичні, семінарські заняття	
16 год.	
Лабораторні заняття	
	-
Самостійна робота	
80 год.	
Індивідуальні завдання	
	-

1.6. Заплановані результати навчання: У результаті вивчення дисципліни здобувачі першого рівня вищої освіти набувають наступних компетентностей:

ОПП Географія рекреації та туризму. Формування загальних та фахових компетентностей: ЗК 06 здатність до проведення досліджень на відповідному рівні; ЗК 07 здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел; ЗК 13 здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями; вдосконалювати власне навчання і виконання, включно з розробленням навчальних і дослідницьких навичок, орієнтуватися у світовому й національному географічному науковому просторі в контексті необхідності постійного розширення і актуалізації географічних знань для підвищення професійної майстерності; СК 05 здатність аналізувати склад і будову геосфер, природні, суспільні, зокрема туристсько-рекреаційні об'єкти та процеси на різних просторово-часових масштабах; СК 10 здатність ідентифікувати та класифікувати відомі і реєструвати нові об'єкти у географічній оболонці, їх властивості та притаманні ним процеси; СК 12 здатність до системного географічного мислення при вивченні територіальних рекреаційних систем, усвідомлювати сутність взаємозв'язків між природним середовищем та людиною в процесі використання рекреаційно-туристичних ресурсів; СК 14 базові знання з географії рекреації та туризму: об'єктно-предметна область, поняттєво-термінологічний апарат, теорії і концепції, закони і закономірності, методи дослідження і використання їх;

Забезпечення досягнення наступних програмних результатів навчання: ПР 01 знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії географії, а також світоглядних наук; ПР 03 пояснювати особливості організації географічного простору, оперувати базовими категоріями та поняттями спеціальності, застосовувати базовий поняттєвий, термінологічний, концептуальний апарат географії на рівні, що дозволяє пояснювати природно-географічні явища і процеси; ПР 09 аналізувати склад і будову природних і соціосфер, рекреаційно-туристичних утворень і процесів на різних просторово-часових масштабах; ПР 13 визначати сприятливість природного середовища для організації туристичної та рекреаційної діяльності;

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Тема 1: Рекреаційно-країнознавча характеристика Європейського рекреаційного макрорегіону.

Загальна характеристика розвитку рекреації та туризму в країнах Європейського макрорегіону. Рекреація і туризм в країнах Західної Європи. Рекреація і туризм в країнах Північної Європи. Рекреація і туризм в країнах Центральної та Східної Європи. Рекреація і туризм в країнах Південної Європи. Рекреаційні ресурси регіону. Характер рекреаційної спеціалізації. Потужність, географія, структура й динаміка рекреаційних потоків. Крупні рекреаційні центри.

Тема 2: Рекреаційно-країнознавча характеристика Близькосхідного та Південноазіатського рекреаційних макрорегіонів.

Загальна характеристика розвитку рекреації і туризму в країнах Близькосхідного та Південноазіатського макрорегіонів. Рекреація і туризм в

країнах Південно-Західної Азії. Рекреація і туризм в Туреччині, Ірані, Афганістані, Сирії, Лівані, Ізраїлі, Об'єднаних Арабських Еміратах. Рекреація і туризм в країнах Південної Азії. Рекреація і туризм в Індії, Пакистані, Афганістані, Непалі, на Мальдівах. Рекреаційні ресурси регіону. Рекреаційні ресурси регіону. Характер рекреаційної спеціалізації. Потужність, географія, структура й динаміка рекреаційних потоків. Крупні рекреаційні центри.

Тема 3: Рекреаційно-країнознавча характеристика Азіатсько-Тихоокеанського рекреаційного макрорегіону.

Загальна характеристика розвитку рекреації та туризму в країнах Азіатсько-Тихоокеанського макрорегіону. Рекреація і туризм в країнах Північної та Центральної Азії. Рекреація і туризм в країнах Східної Азії. Рекреація і туризм в країнах Океанії. Рекреація і туризм в Австралії та Новій Зеландії. Рекреаційні ресурси регіону. Характер рекреаційної спеціалізації. Потужність, географія, структура й динаміка рекреаційних потоків. Крупні рекреаційні центри.

Тема 4: Рекреаційно-країнознавча характеристика Американського рекреаційного макрорегіону.

Загальна характеристика розвитку туризму в країнах Північної Америки (США, Канада). Загальна характеристика розвитку туризму в країнах Латинської Америки. Рекреація і туризм в країнах Центральної Америки. Мексика. Багамські острови. Рекреація і туризм в країнах Карибського басейну. Рекреація і туризм в країнах Південної Америки. Бразилія. Аргентина. Рекреаційні ресурси регіону. Характер рекреаційної спеціалізації. Потужність, географія, структура й динаміка рекреаційних потоків. Крупні рекреаційні центри.

Тема 5: Рекреаційно-країнознавча характеристика Африканського макрорегіону.

Загальна характеристика розвитку рекреації і туризму в країнах Африканського макрорегіону. Рекреація і туризм в країнах Західної Африки. Рекреація і туризм в країнах Південної і Південно-Східної Африки. Рекреація і туризм в країнах Північної Африки. Рекреаційні ресурси регіону. Характер рекреаційної спеціалізації. Потужність, географія, структура й динаміка рекреаційних потоків. Крупні рекреаційні центри.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма					заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с.р.		л	п	лаб.	інд.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Тема 1. Рекреаційно-країнознавча характеристика Європейського рекреаційного макрорегіону.	26	6	4			16						
Тема 2. Рекреаційно-країнознавча	24	6	2			16						

характеристика Близькосхідного та Південноазіатського рекреаційних макрорегіонів.												
Тема 3. Рекреаційно-країнознавча характеристика Азіатсько-Тихоокеанського рекреаційного макрорегіону.	24	4	4			16						
Тема 4. Рекреаційно-країнознавча характеристика Американського рекреаційного макрорегіону.	24	4	4			16						
Тема 5. Рекреаційно-країнознавча характеристика Африканського макрорегіону.	22	4	2			16						
Усього годин	120	24	16			80						

4. Темі практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин ДФН	Кількість годин ЗФН
1	Оцінка рекреаційного потенціалу Європейського рекреаційно-туристичного макрорегіону.	4	
2	Оцінка рекреаційного потенціалу Близькосхідного та Південноазіатського рекреаційно-туристичних макрорегіонів.	2	
3	Оцінка рекреаційного потенціалу Азіатсько-Тихоокеанського рекреаційно-туристичного регіону.	4	
4	Оцінка рекреаційного потенціалу Північно-Американського та Латиноамериканського рекреаційно-туристичних регіонів.	4	
5	Оцінка рекреаційного потенціалу Африканського рекреаційно-туристичного регіону.	2	
	Разом	16	

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин ДФН	Кількість годин ЗФН
1.	Опрацювання літературних джерел за темою за темою: «Вивчення теоретичних основ рекреаційного країнознавства у працях сучасних науковців. Ознайомлення з типологією рекреаційних макрорайонів світу», підготовка до практичної роботи: <ul style="list-style-type: none"> - сутність поняття «рекреаційне країнознавство»; - класифікація рекреаційних ресурсів. - регіональний поділ світу на туристсько-рекреаційні регіони. 	16	

2.	<p>Опрацювання літературних джерел за темою: «Рекреаційний потенціал країн Середземномор'я. Рекреаційний потенціал країн СНД», підготовка до практичної роботи:</p> <ul style="list-style-type: none"> - загальна характеристика розвитку рекреації і туризму в країнах Середземномор'я та країнах СНД; - особливості рекреаційних ресурсів та характер рекреаційної спеціалізації; - потужність, географія, структура й динаміка рекреаційних потоків; - рекреаційні центри. 	16	
3.	<p>Опрацювання літературних джерел за темою: «Рекреаційний потенціал країн Близького Сходу. Рекреаційний потенціал країн Полінезії, Меланезії та Мікронезії», підготовка до практичної роботи:</p> <ul style="list-style-type: none"> - загальна характеристика розвитку рекреації і туризму в країнах Близького Сходу. - особливості рекреаційних ресурсів та характер рекреаційної спеціалізації; - потужність, географія, структура й динаміка рекреаційних потоків; - рекреаційні центри. 	16	
4.	<p>Опрацювання літературних джерел за темою: «Рекреаційний потенціал країн Центральної Америки. Рекреаційний потенціал країн Карибського басейну. Рекреаційний потенціал країн Амазонії», підготовка до практичної роботи:</p> <ul style="list-style-type: none"> - загальна характеристика розвитку рекреації і туризму в країнах Центральної Америки. - особливості рекреаційних ресурсів та характер рекреаційної спеціалізації; - потужність, географія, структура й динаміка рекреаційних потоків; - рекреаційні центри. 	16	
5.	<p>Опрацювання літературних джерел за темою: «Рекреаційний потенціал країн Центральної та Південної Африки» підготовка до практичної роботи:</p> <ul style="list-style-type: none"> - загальна характеристика розвитку рекреації і туризму в країнах Центральної та Південної Африки. - особливості рекреаційних ресурсів та характер рекреаційної спеціалізації; - потужність, географія, структура й динаміка рекреаційних потоків; - рекреаційні центри. 	16	
	Разом	80	

Примітка: При виконанні завдань необхідно використовувати рекомендовану основну і допоміжну літературу та інформаційні ресурси в Інтернеті, наведені у робочій програмі навчальної дисципліни

6. Індивідуальне завдання

Програмою не передбачено

7. Методи навчання

- пояснювально-ілюстративні,
- репродуктивні,
- проблемного викладу,
- частково-пошукові,
- дослідницькі методи

8. Методи контролю

- Усне опитування (індивідуальне, комбіноване, фронтальне);
- Перевірка практичних робіт;
- Тестове опитування та письмовий контроль;

9. Схема нарахування балів

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання					Контрольна робота, передбачена навчальним планом	Разом	Іспит	Сума
ПЗ 1	ПЗ 2	ПЗ 3	ПЗ 4	ПЗ 5				
8	8	8	8	8	20	60	40	100

Для допуску до складання підсумкового контролю (екзамену) здобувач вищої освіти повинен набрати не менше 20 балів з навчальної дисципліни під час поточного контролю, самостійної роботи.

ПЗ 1, ПЗ 2, ... – практичне заняття

Практичне заняття 1-5 – 8 балів:

- виконання практичної роботи – 5 балів;
- захист роботи, відповіді на запитання, участь у дискусії – 3 бали.

Максимальну кількість балів (8 балів) здобувач отримує за умови, якщо завдання виконані повністю та правильно на основі глибоких знань теорії та застосування методики дослідження, продемонстровано творчий підхід до розкриття питання, зауваження до виконаних завдань відсутні. Високі бали (5-7 балів) здобувач отримує за умови, якщо завдання виконані вчасно та повністю, містить несуттєві недоліки, знання достатні. Якщо завдання виконано частково, висновки не аргументовані, у роботі зустрічаються суттєві помилки, знання поверхові або фрагментарні здобувач може отримати бали у діапазоні (4-1 бал). Якщо робота не здана оцінюється у 0 балів.

Контрольна робота, передбачена навчальним планом – 20 балів:

- питання, що передбачають розгорнуті відповіді – 4 *5 бали.

Підсумкова (залікова) робота – 40 балів:

- питання, що передбачають розгорнуті відповіді – 4 *10 балів.

Максимальну кількість балів (5 та 10 балів відповідно для поточної та підсумкової контрольної роботи) здобувач отримує за умови, якщо питання розкрито повністю та правильно на основі глибоких знань теорії та практики, продемонстровано творчий підхід та висловлені аргументовані власні думки. Високі бали (3-4 та 5-9 балів відповідно для поточної та підсумкової контрольної роботи) здобувач отримує за умови, якщо питання розкрито повністю, але містить несуттєві недоліки, продемонстровані достатні знання. Якщо питання розкрито частково, думки не аргументовані, у роботі зустрічаються суттєві помилки, знання поверхові або фрагментарні здобувач може отримати 1-2 та 1-4 балів відповідно для поточної та підсумкової контрольної роботи). Якщо відповідь відсутня – 0 балів.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка для чотирирівневої шкали оцінювання
90-100	відмінно
70-89	добре
50-69	задовільно
1-49	незадовільно

10. Рекомендована література

Основна література

1. Бейдик О. О. Рекреаційно-туристські ресурси України: Методологія та методика аналізу, термінологія, районування: Монографія. – К.: Видавничо-поліграфічний центр “Київський університет”, 2001. – 395 с.
2. Бейдик О. О. Словник термінів і понять з географії туризму і рекреаційної географії / Київський ун-т ім. Тараса Шевченка. – К.: РВЦ "Київський ун-т", 1997. – 305 с.
3. Бейдик О. О. Тлумачний словник термінів з рекреаційної географії (географія туризму): Роздавальний матеріал для студ. географ. фак. / Київський ун-т ім. Тараса Шевченка. – К., 1993. – 56 с.
4. Безуглий В. В. Економічна і соціальна географія зарубіжних країн: навчальний посібник для вузів: / Віталій Вікторович Безуглий. - К.: Академія, 2005. – 703 с.
5. Герасимчук З. В., Коленда Н. В., Черчик Л. М. Регіональна політика розвитку рекреаційного природокористування: механізми формування та реалізації / Луцький держ. технічний ун-т. – Луцьк: Надстир'я, 2007. – 172 с.
6. Геоекологія рекреаційних зон України. – К.: Нац. ун-т ім. Т. Шевченка, 1996. – 200 с.
7. Горлачук В. В., В'юн В. Г., Сохнич А. Я., Качурець І. С. Сучасні проблеми управління землями природно-заповідного, оздоровчого, рекреаційного та історико-культурного призначення. – Л.: НВФ "Українські технології", 2002. – 192 с.
8. Грейда Н. Б., Чижик В. В. Основи рекреаційного районування: Метод. вказівки для студ. Ін-ту фіз. культури та здоров'я / Волинський держ. ун-т ім. Лесі Українки; Інститут фізичної культури та здоров'я. – Луцьк: РВВ "Вежа" Волинського держ. ун-ту ім. Лесі Українки, 2004. – 40 с.
9. Ільїна О.В. Туризм. Рекреаційна географія: Поняття і терміни / Луцький ін-т розвитку людини Відкритого міжнародного університету розвитку людини "Україна". – Луцьк: Терен, 2004. – 104 с.
10. Кравченко Наталія Олександрівна. Рекреаційне господарство Полісся: сучасний стан та перспективи розвитку. – Ніжин: МІЛАНІК, 2007. – 172 с.
11. Мацола В. І. Рекреаційно- туристичний комплекс України // НАН України. Інститут регіональних досліджень. – Львів, 1997. – 156 с.
12. Смаль І. В. Рекреація і туризм: короткий тлумачний словник термінів і понять / Ніжинський держ. ун-т ім. Миколи Гоголя. – Ніжин: Видавництво НДУ ім. М. Гоголя, 2006. – 80 с.
13. Смаль І. В. Основи географії рекреації і туризму / Ніжинський держ. педагогічний ун-т ім. Миколи Гоголя. – Ніжин : Видавництво НДПУ ім. Миколи Гоголя, 2004. – 264 с.
14. Тімець О. В., Совгіра С. В. Основи рекреаційної географії. Природа, ресурсний потенціал регіонів: Навч. посіб. для студ.-геогр. пед. ун-тів. – К.: Науковий світ, 2005. – 254 с.
15. Черчик Л. М. Оцінка рівня привабливості розвитку рекреаційного природокористування для регіонів України / Луцький держ. технічний ун-т. – Луцьк: Видавничий центр ЛДТУ, 2006. – 120 с.
16. Юткін В. М. Організаційно-економічний механізм розвитку рекреаційного комплексу Причорномор'я. – К. : ЗАТ "НІЧЛАВА", 2003. – 150 с.

Допоміжна література

1. Алешугіна Н. О., Зеленська О. О., Смаль І. В. Основи туристичного раїнознавства: опорний конспект у таблицях і схемах: навч.-наочн. пос. / За ред. І. В. Смалья. Ніжин: видавництво Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя, 2010.
2. Все про світ: Країни. Прапори. Герби: Енциклопедичний довідник /відп. за випуск М. Ілляш. Київ: Школа, 2001.
3. Дахно І. І. Країни світу: Енциклопедичний довідник. Київ: Мапа, 2004.
4. Дубович І. А. Країнознавчий словник-довідник. Київ: Знання, 2008.
5. Країни і народи: Азія. Африка. Америка. Австралія: Дит. енцикл / Л. О. Багрова. Київ: Школа, 2002.
6. Любіцева О. О. Ринок туристичних послуг (геопросторові аспекти). – К.: Альтерпрес, 2002.
7. Масляк П. О. Країнознавство. Київ: Знання, 2008.
8. Правик Ю. М. Маркетинг туризму: підручник Київ: Знання, 2008. 303с.
9. Пуцентейло П. Р. Економіка і організація туристично-готельного підприємництва: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2007. 344с.
10. Склярєнко В. М. Країни світу. Африка. Харків: Фоліо, 2006.
11. Сокол Т. Г. Основи туристичної діяльності. Підручник Київ: Грамота, 2006. 264с.
12. Тимошенко І. І. Маркетинг туризму: навч. посіб. Київ: Вид. Європ. ун-ту. 2006. 324с.
13. Федорченко В. К., Мініч І. М. Туристський словник-довідник. Навчальний посібник. – К., 2000.

11. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Державне агентство туризму і курортів України	www.tourism.gov.ua
2. ВТО: Всесвітня туристична організація ООН	www.unwto.org
3. ЮНЕСКО: Організація ООН з питань освіти, науки, культури	whc.unesco.org
4. ООН (статистичний відділ): Статистика міжнародних туристичних потоків	http://data.un.org
5. Міждержавні економічні порівняння країн світу	www.nationmaster.com
6. Туристична он-лайн бібліотека	www.tourlib.net
7. Країнознавча туристична енциклопедія	www.country.turmira.com
8. Країнознавча туристична енциклопедія	www.svit.ukrinform.ua
9. Світова база даних природоохоронних територій	www.wdpa.org
10. Картографічна онлайн-енциклопедія природоохоронних територій світу	www.protectedplanet.net
11. Система он-лайн замовлення туристичних послуг	www.booking.com
12. Система он-лайн замовлення туристичних послуг	www.expedia.com
13. Система он-лайн замовлення туристичних послуг	www.besthoteloffers.net
14. Каталог туристичних подорожей «Світ туризму»	www.turbiz.turistua.com
15. Каталог туристичних пропозицій	www.turistua.com
16. Події світу туристичної індустрії	www.uatravel.com.ua
17. Новини індустрії туристичного бізнесу	www.tourdream.net/
18. Маркетинговий аналіз галузевих ринків, зокрема туристичного	www.euromonitor.com/travel-and-tourism/